

Met verschillende correspondenten volgde ik de (inter)nationale pers over de aanslagen in Parijs. We zetten de belangrijkste inzichten uit al deze journalistiek op een rij. En grijpen tussendoor terug op wat wij zelf tot nu toe over terrorisme schreven.

Zeven vragen en antwoorden die je de aanslagen in Parijs (een beetje) helpen begrijpen

Correspondent Migratie, Religie & Mensenrechten

Karel SMOUTER

Zaterdagochtend rond half tien in de buurt van Bataclan in Parijs. Foto: Julien Warnand / EPA

'Hier, over deze boulevard, marcheerden in januari François Hollande en andere wereldleiders na die andere aanslag.'

Met deze droge, droeve slotregel besluit *NRC*-hoofdredacteur Peter Vandermeersch zijn reportage van de avond *De reportage van Vandermeersch in De Standaard*. van de aanslagen.

Weer won de haat, in de stad van de liefde. En niet alleen daar, *Dit Australische stuk legt de vinger op de zere plek van selectieve rouw. We geven in het Westen collectief minder om dode moslims.* ook in Beiroet en Ankara werden burgers de afgelopen dagen opgeschrikt door terreur.

Het leidde tot verbijsterende beelden *Bekijk hier hoe een Le Monde-journalist vanuit zijn eigen appartement zag hoe tientallen via nooduitgang en balkon uit Le Bataclan trachten te geraken.* en verslagen vol verslagenheid, zoals dat van voetbaljournalist Simon Kuper, die in het *Stade de France* was toen het buiten ineens begon te knallen. 'Ik weet niet hoe ik dat aan mijn kinderen moet vertellen,' *Lees hier het verslag van Simon Kuper in Stade de France.* schreef hij vertwijfeld op in de uren na het gebeure.

Met enkele correspondenten zocht ik naar journalistiek die zou kunnen helpen deze aanslagen beter te begrijpen. En, bovendien, kan helpen bij de zoektocht naar een verstandige respons op dit alles.

Hier zeven prangende vragen, voorzien van een - poging tot - antwoord.

1. Als eerste maar even: is dit inderdaad een 'tweede Charlie Hebdo'?

Rechter Marc Trévidic, gespecialiseerd in terrorisme, signaleerde in een interview met *Le Figaro* *Lees hier het Franstalige interview met Trévidic.* een belangrijk verschil tussen de aanslag op *Charlie Hebdo* en de aanslagen van afgelopen vrijdag. Bij *Charlie Hebdo* droegen de daders maskers, in dit geval niet.

Hij verklaart het verschil vanuit de - mogelijke - opdrachtgever: de vorige keer was dat Al Qaeda (op het Arabisch Schiereiland), ditmaal Islamitische Staat. 'AQPA heeft minder manschappen op het Europese vasteland en bespaart dus wellicht op troepen. IS maakt zich daarover geen zorgen: terroristen die niet gemaskerd zijn hebben ervoor gekozen zich te slachtofferen.'

2. Maar hoe komt IS aan al die gewillige martelaren?

George Packer van *The New Yorker* zocht het uit. In een indrukwekkend verhaal Lees *'The Other France'* van George Packer hier. vanuit de *banlieues* zoekt hij naar een antwoord op de vraag waarom Frankrijk zoveel jihadisten voortbrengt.

Maar IS-rekruten zijn niet alleen maar kansarme banlieuebewoners, maar ook onzekere jonge leraressen uit het noordwesten van de VS, zo beschrijft Rukmini Callimachi van *The New York Times* in deze indrukwekkende reconstructie. Lees *'Isis and the lonely young American'* in *The New York Times*.

3. Waren dit teruggekeerde Syriëstrijders?

We geven nog eenmaal het woord aan Marc Trévidic, de rechter die door *Le Figaro* geïnterviewd werd: 'Dat moet het onderzoek uitwijzen. Maar de vertrouwdheid met wapens en springstoffen intrigeert. Die gordels met springstoffen zijn een delicate keten met springladingen. Je moet weten hoe ze te fabriceren en hoe ze werken. De mensen die teruggekeerd zijn uit de oorlogszones in Syrië en Irak zijn daartoe opgeleid. Je moet je kunnen verplaatsen zonder dat ze ontploffen. Dat wijst op betrouwbaar materiaal en heel wat middelen.'

Wat IS is volgens IS

Er worden veel verklaringen gegeven voor de gruwelijkheden waaraan IS zich schuldig maakt. Maar hoe rechtvaardigt de groepering zichzelf? Ik onderzoek op basis van welke teksten en verhalen de beweging zich aan de wereld presenteert. Opmerkelijk: IS is daarbij regelmatig in tegenspraak met zichzelf. Waarschuwing: in dit stuk worden schokkende beelden getoond.

Lees hier het stuk van Robin de Wever

4. Wat kan al dit geweld nu verklaren?

De Nederlandse antiterreurexpert Peter Knoope sloeg de spijker op zijn kop in een interview met *Knack*. 'Een groot deel van de wereld haat ons,' vertelt Peter Knoope in dit interview. 'Een groot deel van de wereld haat ons,' zegt hij daar.

Het is een van de vele wijsheden die de deskundige debiteert: 'Wat je bent, is voor een groot deel ingegeven door de solidariteit met je ouders. Daar moet men niet aan raken, want dan worden mensen fundamenteel in hun kernwaarden geraakt. Dat kan explosief materiaal zijn.'

5. Dat verklaart misschien hun boosheid. Maar waarom wordt zo vaak naar de wapens gegrepen?

In een essay in *Der Spiegel* geeft Hans Magnus Enzensberger een verrassende verklaring. Hij vergelijkt het geweld van terroristen met dat van *shooters* in winkelcentra en op scholen. Hij brengt ze onder een en dezelfde noemer: radicale verliezers.

In zijn essay schetst de oude Duitse intellectueel overtuigend hoe onze maatschappij aan de lopende band zulke verliezers blijft voortbrengen. En dat blijft niet zonder gevolgen. *Deze Belgische blogger vat het artikel van Enzensberger voor je samen.* 'Het project van de radicale verliezer is de zelfmoord voor een hele beschaving organiseren. Het is onwaarschijnlijk dat ze daarin de sympathie meekrijgen van een hele bevolking.'

6. Maar wacht eens even, dit zijn toch moslims? Komen deze daden nu wel of niet uit de islam voort?

Een belangrijk Nederlands antwoord op deze vraag kwam van jongerenimam Yassin Elforkani, in een interview met *de Volkskrant*. 'We kunnen niet blijven zeggen: dit heeft niets met de islam te maken', stelt hij, *Lees hier het interview met jongerenimam Yassin Elforkani terug* in een interview. Toch bestaat er bepaald geen consensus onder moslimgeleerden over het islamitisch gehalte van islamitische terreur.

Juan Cole is hoogleraar Midden-Oostenstudies te Michigan en blogt sinds 2002 op zijn 'Informed Comment'-blog over deze regio en de grootste godsdienst aldaar. In dit inzichtelijke stuk *Lees hier de 'Top Ten Ways Islamic Law Forbids Terrorism.'* laat hij aan de hand van de Koran en enkele belangrijke juridische interpretaties daarvan zien hoe *onislamitisch* terrorisme in feite is.

Natuurlijk, alles staat of valt bij diegene die interpreteert, maar zijn artikel leest als de tien geboden die elke aspirant-terrorist van islamitischen huize zou moeten lezen.

Irakese terroristen bombarderen, helpt dat?

Fanatici van alle geloven, van moslims tot secularisten, hebben heilstaten gesticht. De eindtijdrijken van toen gingen stuk voor stuk ten onder. Nu de wereld zich afvraagt hoe dit kwaad het best valt te bestrijden, zocht ik uit wat de geschiedenis ons leert.

Lees hier het artikel van Bob de Graaff

7. En, hoe nu verder?

Ik geef het laatste woord aan de Duitse schrijver Hans Magnus Enzensberger, eerder in dit artikel ook al genoemd. 'In Irak en Afghanistan ziet men zulke aanslagen als een permanent ongevalsrisico. Daar wen je aan. Daar zal een wereldgemeenschap die voortdurend nieuwe verliezers produceert mee moeten leren leven.'

Hoe wordt het dreigingsniveau voor terreuraanslagen bepaald?

Nu Nederland participeert in de strijd tegen IS, is hier een hogere kans op aanslagen. Toch is het dreigingsniveau niet verhoogd. Dat roept de vraag op: wie bepaalt het dreigingsniveau? En waarom gebeurt dat publiekelijk? Ik zocht het uit en schreef deze explainer.

Lees hier de explainer van Jaap Tielbeke

Zo voorkom je een volgende Charlie Hebdo in ieder geval niet

In de weken na de terroristische aanslagen in Parijs willen Europese regeringsleiders méér informatie verzamelen en méér databases optuigen. Want: alleen zo zou een volgende aanslag te voorkomen zijn. Maar er bestaan geen overtuigende bewijzen voor

de effectiviteit van dergelijke maatregelen. Integendeel: ze maken de bestrijding van terrorisme moeilijker.

Lees hier het artikel van Maurits Martijn

Nog niet uitgelezen? Lees dan deze vijf verhalen

Waarom we IS zo lang onderschat hebben (en de beweging zo gevaarlijk is)

Graeme Wood reisde de wereld over om een antwoord te krijgen op de vraag: wat is Islamitische Staat? Dit is het eerste deel van een tweeluik, over de vraag: hoe zit IS in elkaar?

Lees hier het artikel van Graeme Wood

Zo bestrijd je IS

Graeme reisde de wereld over om een antwoord te krijgen op de vraag: wat is Islamitische Staat? Dit is deel twee van een tweeluik, over de vraag: hoe bestrijd je IS?

Lees hier het artikel van Graeme Woods

De machtigste staat van het Midden-Oosten is nog altijd de Deep State (dus niet de Islamitische)

De Arabische Lente heeft gefaald: in plaats van democratie is er chaos. Oude machthebbers zitten veelal nog in het zadel, en extremistische islamisten zijn sterker dan ooit. Dit is het werk van de Deep State: een hypercorrupte elite, die alles doet om de macht naar zich toe te trekken.

Lees hier het artikel van Lennart Hofman

Het gruwelijkste geweld komt niet van ver weg, maar van de landgenoot, buur of vriend

Geweld is iets tussen vreemden, denken we vaak. Maar wat als het precies andersom is? Wat als het gruwelijkste geweld niet plaatsvindt tussen mensen die van elkaar verschillen, maar tussen mensen die juist op elkaar lijken?

Lees hier het artikel van Rutger Bregman

Wie financiert die jihadisten eigenlijk? (Antwoord: wie niet?)

Je zou het haast vergeten na het drama in Parijs, maar vrijwel alle jihadistische terreur vindt elders plaats. In Syrië bijvoorbeeld. Wie betaalt dat allemaal? In deel 2 van onze

serie over olieverslaving: hoe IS een oliestaat werd, maar nu momentum lijkt te verliezen.

Lees hier het artikel van Huib de Zeeuw

Aan deze lijst werd meegewerkt door correspondenten David Van Reybrouck, Michiel de Hoog, Thalia Verkade en Rob Wijnberg.

Oproep

Gebruik de bijdragen onder dit stuk vooral om andere leden te wijzen op journalistieke producties die ze anders zouden missen!